

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetnek minden cs. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához czimzendő levelekben. Ára évenként 3, félévre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentegyházutcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

Hirdetéseket minden négy sor után 4 pkrért közöltetik; folytonos hirdetésektől illő pcr elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pkr bélyegdíj előző befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatiók sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Központban, STEIN könyveskereskedésében.

VIGASZTALJUK MAGUNKAT.

VII.

Hogy vagyonunk és szellemünk egyaránt a haza, nemzet, s ezek által a birodalom érdekében hasznosítható: főfeladata az arisztocratiának végig megtartani az ősmagyar családi erényeket, s azon önzérteletet, melyet, mint a hazának constitúója, mindig a magyar haza nevének, s dicsőségének virágzásába helyezett, a melyért bátran szállott osatára gyermekivel, cselédjével, nem fősvénykedvén az áldozatban, az övéi között élvén, és halván, béke és viharok közt.

Midőn most valamely nemzet saját hazáját, nem az önalkotta intézvények által organisálhatja, úgy látszik, mintha a basis kihullott volna a nemesség lábai alól, melyen szilárdul állva, a magyar nemzet jobb sorsát vállalni hordozta.

Nem bullott ki az, kiváltságok érvényét helyettesíti még a közérzés és vagyon, s a magyar nemesség kezén még elég vagyon van; csak hogy az kellőleg hasznosítható.

Erre ha azon tér apránként ki lesz vira is, melyet fennebb jellemeztem, főfeladat, hogy a legvagyonosb honfiak minél többet a hazában lakjanak, s legfeljebb industriális vagy szellemi oly érdekekért menjenek külföldre, melyek hazájokra visszahathatnak.

Nem akarok azoknak leczkét adni, kiknél hazánkban a főbirtok van; örvendek lelkemből, hogy oly sokan voltak köztük, kiket előpéldányokként tekinthettem, kiknek a publicistai téren tanítványuk, s gyenge követőjük vagyok. Mindig fellelkessülök, ha azon áldozatok sorsát tekintem, melyet Erdély vallásos, s műveltségi kifejléséért a nemesség általában, s annak felszíné kiválólag mindenkor áldozott.

Még tán azt lehetne kívánni, hogy sok minden körül kevésbbé legyünk generosusok, s inkább speculálók gyarapítani a vagyont, s megválasztani a célt, mire azt áldozzuk, ez a főfeladat, s a pénzület mos-

tan kifejlésénél fogva, a vagyon oszdtályok nem mind csak önkárukkal, de önbasz-nukkal is boldogíthatják a közérdeket, melyet a társulati szellem szorosabban összefűz bennünket, s az ipar kifejlésére be fog játszani általános vállalkozási képességünk.

Erdély nemességének felszíné szépen kezdett haladni egy részén álszámára jelölt utnak; ne tagadjuk, hogy fényűzése tele-mesen csökken; míg a nemzet humanistiku-s, s műveltségi közvetítőit, melegen pártolja most is, midőn ez átmenti korszak által leginkább ki van zsákmányolva.

De én a dicsőséget nem a pusztá áldozatban látom; békés kifejlést óhajtván, visszautasítanám az oly áldozatokat, a haza nevében is, melyek az áldozók romlásával, tulvitt nemeslelkűségéből származnának; annyit áldozzon minden, a mennyit saját tehetsége szerint, családjának romlásánélkül tehet, és többet egy fillérrel se; utolsó áldozatot csak a hon végsorsa kíván, és éppen azért szervezte jól birtokát, rendezze jól el töképezte mindenki, hogy minél többet hajtsan, s így saját jólétével emelkedjék áldozat képessége.

És ez irányban is látunk előpéldákat; sokan vonultak urodalmaikba, s szemmel nézik gazdaságukat, s jönnek a fővárosba a téli unalom elől. Jó jelenségnek látom azt is, hogy többen váltják ki kolozsvári házaikat, szerzenek, és építtetnek újakat. Mindez arra mutat, hogy igen sokan fel-fogák, hogy e hazában kell élniök, ebből és itt biztosítani az élet lehető kényelmeit, s költészetét. De azt se tagadhatom, hogy sokan hanyatlanak, s magába a családi életbe kezd belevágni a francia conventionalismus.

Szülessenek újra hölgyeinkben azon régi magyar matronák, kiknek kezei közt oly biztosan állott az ország időszerűt műveltsége, s a női oekonomia nem jelentéktelen pályatere, kik anyák, nők, gazdaszonyok, és lelkes honleányok egyszerre tudtak lenni.

Szülessenek újra azon őshazafiak, kik a mennyire szerették a fényt a csatán, és a diplomacia terén, annyira egyszerűek va-

lának erkölcsökben, s életmódjukban család tüzhelyük körül. A világ lássa, hogy mi a büszke, délczeg magyarok vagyunk; gyermekeink s családunk, s vendégeink lássák házuk közöttben belül azt a szép egyszerűséget, mely vonz hozzánk mindenkit, s fesztelenné teszi társaságunkat.

Ilyenek legyünk, hogy az élet ne vezessen minket a kedély-meghasonlás felé, mely a tulvitt ambíció, és éhletlenség kifolyása, s mely végre anyagi, szellemi bukásra, s öngyilkosságokra vezet.

Senkise mérje magát külföldi rendsorsosaival össze; de éljen saját körülményeinek fokozata szerint. Ha egy grófnak annyia van csak, mint egy szerényebb falusi nemesnek, tartson az utóbbival egyenlő házat, s azon négy betű ambíciója miatt ne tegye magát szerencsétlenné; mert azon négy betű nem tette őt nagyobb egy magyar nemesnél, s ennek sorsával bizvást kibékülhet. Javítsuk meg különösen családi életünket; az országos, a nemzeti jólét és erkölcsök, csak a családi jólét és erkölcs visszatükrözése. Legyen a férj és nő, egymásért élő élettárs, s igaz lelki ápolója derék gyermekeinek. Legyen mindenki előbb a családé, s csak a mi idő s érzés az eziránti kötelesség teljesülésén felül marad, csak azt hozza az úgy nevezett világba.

Okosan, észszerűleg élve, központjává téve magunkat az ország minden népei és kasztjai érdekének, szép és közhasznú jövővel méltán vigasztalhatjuk magunkat.

Dózsa D.

Gazdászati ügy.

A Nagy Fridrik mondotta: „azon gazda, ki két szál füvet termeszt ott, hol különben csak egy nőtt, több valóságos hasznót hajt hazájának, mint sokszor valamennyi politikus ösz-szevére. Ha emberem volna, ki ott, hol most egy búza-kalász nő, — négyet tudna termesztetni, — én őt többre becsülném az első fővezérnél és státüsfejnél.”

E nagy férfilt mondott fontos szavak, az egész földön leginkább reánk illenek, mégis oly későre ébredünk. No, de hála Istennek, vir-

rad nekünk is. Egy lelkes hazafi, — tisztelet e névnek, — gróf Kálnoki Dénes ur, zászlót ragadott, elmondá, miképp képezhetjük magunkat, hogy egy fűszál helyett kettőt, egy búza-kalász helyett négyet termeszhessünk.

Földbirtokosok, haszonbérők, gazdatisztek és e haza minden rendű papjai mindnyájan, kik földműveléssel foglalkoztok, vagy a földművelő népre befolyással bírtok, hallgassatok meg a nemes gróf lelkes szavait, seregiletek az ő zászlója alá. Ismerjük el a gróftól vezérünknek, alapítsunk gazdasági-iskolát. Ezzel a hazának már rég tartozunk. A fizetés órája nagyon is eljött. Fizessünk, más különben régen várakozó hitelezőnk — a haza, adósságait restáns kamatjaival együtt, exequáltnál fogja. És jaj nekünk! mivel egybünk nem lesz, földünket (pedig higgyetek, a kié a föld, azé a haza) fogja exequáltnál. Ekkor megjelennek számtalan idegen ajku kölcsönzők, a tőlünk exequáltnál kedves tőkét magasabb kamatra kivesszik, és mi keservesen látandjuk, hogy megszüntünk lenni, kik valánk, úgy jartunk, mint bukkott kereskedők, kik a kezükre bízott tőkét elvesztették. De mit beszéltek annyit? hisz látom, hisz tudom, hogy mi az idő parancsoló szavát megértettük, a nemes gróftól vezérünknek elismerjük és mindnyájan egy gazdasági-iskola alapításához, egész erőnkkel mielőbb járulni fogunk. Jertek azért, menjünk.

En, mint még egyszer írtam, társaimmal együtt a 400 ezüst ríftól, akkor és ott, a mikor és a hol a nemes gróf rendelni fogja, örömmel teszem le egy gazdasági-iskola alapítására, ezenkívül ígértem, hogy a míg élek, minden évben 6 pítot e célra adni fogok. Az igaz, kevés, de kinek több van, adjon többet. Ígértem azt is, hogy e célra több részvényes tagokat fogok gyűjteni, kiknek neveit e lapban közölni fogom. Isten legyen velünk és e mi közös ügyünkkel.

Kiss József, gazdatiszt.

Pénzügyminiszeri rendelet julius 1-jéről 1858.

(Érvényes minden koronaországban.)

(Abélyegjeggyben.) — A f. 1858-ik julius 8-ról kiadott legfelsőbb cs. rendelet életbe lépése tekintetéből határozatik: 1) 1858. november 1-től kezdve a még használatban álló bélyegpapírok, s a jelenleg az 1850. február 9-én, augusztus 2-ik és szeptember 6-ikról kiadott bélyegtervényben megszabott illetőségek fizetésére behozott bélyegjegyek egészen használaton kívül tértetvén, azok helyébe új bélyegjegyek lépnek. Az ekképp használatból kitért

a lilium, a miért fejez kebelére szennyet hajt a vihar? szerelmével visszaélhetek a nélkül, hogy lelke szűzies tisztaságát megmérgezzék.

XIV.

Helyzetem látszólagosan annyira hasonlított ahhoz, mit Mályin hűtlensége előidézett, hogy Emmát ama kaczer nővel téve párhuzamba, igyekeztem őt elfeledni, de csakhamar átlátám, hogy ez merőben más lelki állapot, amannak ellentéte. És sokkal mélyebb, valóbb fájdalom, ő megsemmisíté azon ábrándaimat, miket csupán ifjú képzetem alkotván, nem gyökereztek az életben, miért is előbb utóbb el kelle vala enyészniök. Eljárása pedig irántai megvetésemet idézve elő, képessé tőn, hogy még emléket is kitépjem szívemből, és egyedüli szomorú következtése reám nézve az emberekbeni hitem vesztve lőn. Egészen másként sujtott az új csapás, meggyőzve a felől, hogy a fájdalom egy nagy szomorú válg, mi ezer meg ezer kíno daemonnal ad létet, és mégis megfér az emberi kebelben.

Az újabb családás ismertette meg velem a fájdalmat egész valóságában...

Emmának jelenében semmi se sérthetett, a mult egyedül volt az, mi feltékenyné tett, s kételyt idézett elő lelkemben a jövő iránt. Elveim, elméletem, szívem mentik, míg a társadalom törvényeire figyelmeztető hideg ész, mint lehetőséget, oly jövőt mutat a számomra, miben enhibámom kívül nöm tévedéseért lealazott, eltipolt lehetek. E lehetőség borzadályal töltött el, és előidézte a szív és ész, az elmélet és társadalom embere közti harcztot.

Meghasonlított kedélyem. Harczra keltem enmagam ellen, és a harczot nem kerülhetem ki, mert szerelmemtől megválni nem bírtam, és a jövő retetéssel tölt-

tott el, elenyészvén hitem, bizalmam, mik a szeretet legerősebb, mondhatnám, egyedüli horgonyai.

E küzdés kínos volt.

Elátkoztam a sorsot, Emmát, és enmagamat. Elakartam hagyni még a tájat is örökre, és megtagadni, hogy ismertem őt valaha; de egy titkos erő visszatartott, pedig úgy éreztem, hogy szebb jövőhez reményeim se lehetnek, hogy szívem megtörtölt, hanem e tört szívet se ragadhatam el tőle; — övé, övé volt, s számomra szerelem helyett a kín és gyötrelm maradt.

Még egyszer a régi eszközhez folyamodva, szórakozásban kerestem nem nyihet, csak feledtet, bár egy nap, egy óra vagy legalább néhány percze.

Elrándultam egy barátomhoz, kinél vig vadász-társaság volt összegyűlvén. Nevettem a gondtalan vig ifjakkal, poharat pohár után üríték, s minden áron vig akarlam lenni, de tört kebel és jó kedv rosszul illenek össze. Az én jó kedvem is nagyon csodálatos lehetett, a meny-nyre kivhetem a társaság megjegyzéseiből, s ezer szerence, hogy nem sejtve a való okot, keserű kifakadásaimat az élet és sors ellen má-mornak tulajdoníták...

A magányban pedig, izgult kedélyem még több anyagot tanált gyötressemre. A küzdésben kimerültem, lehajta fáradtan fejemet, inkább mély kábulás, mint álom volt az, mi befoga szemeimet, nem adva nyugtot, hanem tovább fűzve ébrenlétem sötét látományait. Ilyenkor Emma angyal-szárnnyakkal az ártatlanság szelid, nyugodt mosolyával ajkain, lebegett elém, s kinygult arczzal, pihető mellel, kéjt-sóvargó tekintettel szikrázó szemében tűnt el. Majd ismét Desdemona volt, de egy bűnös Desdemona, és Cassioja is bűnös. Ott leitem előtte térdelve, a mint fejét vállára hajtá. Reszkette a dühtől,

rohantam hozzája, hogy megöljem, és a helyett szenvedélyvel öletem kebelémre, ő pedig hal-kán, édesen susogá: „szeretlek”...

Rémülten szöktem föl. Testemet hideg iz-zadság borítá el, gondolataim pedig sötétek voltak és haborgók. E perczen tisztán állt előttem, hogy vele, körében örökös rettegés és keserű emléktől üldözötve, fogom áttenni öröm nélküli életemet, és mégis a lemondásra gondolva, erőm elhagyni fenyegetett. Ezen tudat még inkább nevelte küzdelmemet, és elvesztett enbizalmamat annyira, hogy kezdém lenézni enmagamat eme gyávaságért. Utóbb — nem tudom, szerelmem sugallatára-e, avagy hiúságtól ösztönözötve, hogy kimentsem magamat az önvád terhe alól, — menteni kezdém őt. Ekkor feltűnt előttem képe, úgy, a milyennek egykor szerelmem festé, és elmerengtem. A jelen, a percze hátrált a mult előtt. — Feledez lőn minden s ábrándaim valóban csak úgy, mint álom-képek, megújultak, mintha ujjal nyomortohajta-nék, miként oly gyakran tettem, csak hogy számára kézimunkámmal szereve meg minden kényel-met, bizonyíthassam be irántai forró szerelme-met; majd mosás gazdaságot, hogy fény és ló pompával övezsem körül; — fülembre csengő édes szavai, miket ily álmaim elmesélése után szokott volt mondani: „Ne szőlj fény, pompáról, az fáj nekem, mert azt hiszem, szerelmem nem elégít ki téged, vagy kétkezel szívedben. Én jövőnkét a gazdagság aranybékéitől ment, egy szerűnek óhajtom, hogy ne legyen a mi el-vonjon tőlem.”

Oh e kép, e mult, oly ellentéte volt annak, mit a jelen tüntet föl, mintha mérges kigyó csipelt volna meg.

— Nem, nem lehet nöm, — kiáltám, aztán visszariadtam saját szavaim, eltökélésemtől, mint a lélek-idező az általa idézett kísértet elől.

EMMA.

Regény.

Írta gróf LÁZAR KÁLMÁN. (Folytatás.)

Szavai, tekintete lelkemig hatottak, visszabozadtam magamtól. Mit akarték tenni? meg-jobbban megálázn-e a szerencsétlen hölgyet? megboszulni magamat rajta, vagy lehetlenné tenni magamnak a visszalépést?... ki lenne képes számolni azon tetteinek indokairól, mikre a fájdalom és boszu unszolja.

Midőn nyugodtabb levék, oly sok hang szó-lalt fel szívemben Emma mellett.

Ki vethette követ reá? Bűne, hogy forrón, igazán szeretett és gyermeki szíve képtelen volt abban kételkedni, kit szeretett. Miképp is sejtethé, hogy szerelme tetteinek titkos rugója kéj-vágy, vagy undok számítás? És mégis nem jog-gal kárhözvethatottam én, ki szerettem, imádtam, s felsőbb lény helyett egy tévedt nőt találtam benne... Oh nem, nem ő a hibás, hanem botor ábrándom, ismét elvakított; igaza van a világnak, midőn a köznapiság üvegén át tekint a legszentebbet is. Ah ez a világ mint nevetne, ha ismerné szenvedésemet, ha tudná, mit bírok e hölgyben, ki előtt leborultam, mint szentség előtt.

„Atkozott világ” nyögöm. De nem, áltanai-dat nem ismerem el, megvetem. Saját szívem és azon elhalt szegény leány szerelme tanuskodik ellenem. Van, van nemes érzelm az emberi kebelben. E hölgy is inkább szerencsétlen, mint bűnös. Nem emelek követ ellene. Avagy vétkes-e

bélyegpapirok, és bélyegjegyek használata 1858. október 31-én túl a törvényes illeték nem fizetéséül fog tekintetni, ennél fogva az ezzel egybekötött törvényes következést vonandja maga után. — 2) A használatból kitett bélyegpapirok s bélyegjegyek 1858-ik november 1-től 1859. január 31-ig a raktári hivataloknál új ausztriai birodalmi pénzürtékű bélyegjegyekkel fognak kicserélni, mely kicserélés közben, ha a kicserélendő bélyeg értéke az osztrák birodalmi új pénzürték átváltoztatása iránt kiadott számító-táblázat szerint bélyegjeggyel ki nem egyenlíthetné, a bélyegjeggyel kiegyenlítéshez szükséges összeg készpénzzel lesz felülfizetendő. E célból mindenki, ki a kicserélést kéri, tartozik a kicserélendő bélyegjegyek mellett (különbség nélkül, akár papír, akár jegy legyen az) a raktárnoknak egy név aláírásával, állapotának vagy foglalatosságának és lakhelyének feljegyzésével ellátott kimutatást beadni, melyben az összes érték új birodalmi pénzürtékre átváltoztatva, a kívánt új bélyegjegyek minőség s összes érték szerint feljegyezve, végre a készpénzzel kiegyenlítő érték kitéve legyen, mikint az a kiadott formulárban foglaltatik. A bélyegjegy-árukon conventios pénzlábra szóló nélkülözhetlen bélyegjegy-készletét azonban már 1858. november előtt is új pénzürtékű bélyegjegyekkel kicserélhetik. — 1859. január 31-én túl a használaton kívül tett bélyegjegyek s papírok se ki nem cserélhetők, se érték semmi kártérítés nem adatik többé. 3) A hirdetések, naplárak és külföldi lapoktól járó bélyegjegyek, nem bocsátatnak többé áruba; hanem hol eddig már bélyeg-hivatalok vannak felállítva, ott az illető bélyeg közvetlenül a hirdetésre vagy naplár számára szolgáló papírra nyomatik, másutt pedig a tartományi pénzügyi hatóság jelölendi ki a hivatalt, mely az illető lefizetésére a kívánt bélyegjegyeket kiszolgáltatja, s mielőtt az illető fel által bélyegköteles tárgyra szabályszerűleg felragasztattak, azonnal felülbejegyzi. Ugyanezen eljárás követendő azon bélyegköteles külföldi lapokra nézve is, melyek nem a cs. kir. postahivatal útján járnak.

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Dézs, július 18-án, 1858. — Dézs városa közönsége mai napon tartott gyűlésében egy állandó állattenyésztési jutalom kitűzését, az évenkénti Kolozsvárt, a Gazdasági-egyesület által rendezendő állatkiallításra, felsőbb jóváhagyás reményében elhatározta, mely 50 forintból állandó s „Dézs városi-díj“ nevet viselendő. Szép és követendő példája azon buzgalomnak, melyet városunk a közügyek s jótékony célok iránt kifejtési s bizonyítási szokott. Erdély, mint tudjuk, az állattenyésztésről is nevezetesen, lovak, szarvasmarhák országhírűek; igen helyes gondolat e nevezetes és figyelemreméltó gazdasági ágazat virágztatására, miközben gazdink minden körülmények között hasznos és jövedelmet hoznak, jutalmak kitűzése által buzditólag hatni, s Dézs városának dícséretére szolgálnak, hogy ámbár magának is szüksége számosan, s pénzügyi s vagyoni állását az idők vihára kissé megrongálta; mégis jó gazdálkodás s ügyes kezelés mellett annyit félre tud tenni, hogy a jótékony célok előmozdítására is maradjon.

A szakadás töle új, sebet fog verni keblemen, és a már meglevőt se gyógyítja be. Oh miért is oly szép, miért oly szelíd... Elhagyja őt, és feledni nem tudva, fogok-e valaha szíremlem vagy gyűlölettem felett diadalmaszkodni, vagy balvégzetem arra kárhóztatott, hogy életmet ezen két egyaránt mély, egyaránt erős érzelem harca emészse föl?...
És ez se volt elég. Én nemcsak magamért, én érte is szenvedtem. Lehet-e ő boldog, ha elhagyom őt? viszonyunk nem titok többé. A világ firkészni fogja az okot, a miért elhagyam én, ki oly nagyon szerettem őt, és már magában ez a firkészlet le fogja alázni, meg fogja bélyegezni. És ha csakugyan való szerelmet érez irántam, ha szíve tiszta, nem fogja-e megtörni a kettős csapás? szabad-e azt előidézni? szabad-e szavamat megszegnem, meglehet valók nélkül, egyedül az előítéletnek hódolva gyáván. Ha valóban szeretne Tarcalit, tévedését nem hibáztathatam más szempontból, mint a társadalomról tekintve, és ekkor fájdalom nem gyökeredzik az emberi természetben, hanem az a civilizált világ bal-fogalmának egyik ferde szülötte, egy mérges növény, a mi már oly sok embernek nyugalma, boldogságát mérgezte meg. Miért gyilkoltassam meg magamat általa? De képes leszek-e kitépni azt keblemből? Képes leszek-e magamra átruházni a szégyent, mi most őtet fenyegeti?

Szörnyű gondolat!...

(Folytatjuk.)

A helybeli kereskedelmi-társulat tegnap tartó választó-gyűlését a szabályok értelmében: lelépelt elnök Krémer Samu helyébe, elnökké Márkovics István, alelnökké Kovács F. lón választva. A helybeli kereskedelmi-társulat szépen megfelel hivatásának s elrendeltetésének; a kereskedelmi ügy érdekében sok üdvös reformokat tesz, s nevezetesen határozatainak, különösen a helyi viszonyokat érdeklőleg. A kereskedelmi-társulatnak csak most jutott tudomására azon egyesület, melyet a helybeli kereskedő-szék alakítottak, a szegény elbetegetett kereskedő-legények fölségelésére, melynek szabályai már készen vannak, s a társulat eleibe terjesztettek. E szerint minden kereskedő-legény, midőn felszabadul, vagy a városba jő, 2 pftot tesz be a segély-pénztárba, mely összegek kamatjából mindig egy elenyorodott, beteges kereskedő-legény fog fellegeltetni, s mivel kezdetben a pénzalap csak csekély lehet, azt 100 pft-ra kipótolni a társulat felkérte. Jelen körülmények között a socialis téren fölmerülő bármely kis mozgalom, mi életrevalóságunknak adja bizonyosságát, annyira figyelmet érdemel, hogy azt mellánylás nélkül felemlíteni nem lehet.

Tegnap volt körünkben a kereskedelmi és iparkamara alelnöke, s a magyar országos biztosító-társulat kerületi ügynöke, Kövári László, a biztosító-társulat érdekében tett ügyek között, s az alügyenkeket a vidéken nemcsak hogy megvizsgálta, de az ügymenet körül sok hasznos és szükséges utasításokat s felvilágosításokat adott az illetőknek.

Társaságunkban is volt közelebből némi élénkség. Boka Károly hangszkara Debreczenből a mult szerdán és esütörtökön zene-estélyt rendezett a Társalkodó-egylet nagyobb termében. Boka Károly, fájdom! betegsége miatt az úton elmaradt, de veje, a kis Balázs Kálmán, igen ügyesen vezérelte a zenekart. Az eljátszott darabok közül igen tetszettek: a „Lucia“-ból és „Foscari“-czimű dalműből játszott részletek; de legjobbat találtam ama debreczeni csárdások, a melyeket oly jól csak a zenekar képes játszani, melynek a Miskolczi és Temesvári-embek; úgy tetszett nekünk, midőn e csárdásokat hallók, mintha a képzelt magyar népvilág állna előttünk, melyről a költő mondja:

Most a csikós kurjantása s fittentése hangzik el,
A mikor a csárdás körbe barna kis lányt át ölel;
Majd a bánat adja vissza a hegedű-hangokat,
Olyan érző, olyan fájón, hogy a húr is megszakad.

És valóban Balázs Kálmán hegedűjén csak egy este ötször pattant el a húr; de nem is volt csoda, midőn annyi érzéssel játszott azokon; azután természetes, hogy az igen fellecsített húr elpattant, de csak így vezethető érzelmek a magasztalás azon fokára, mely a kitörő lelkesedést előidézte.

Abafaja, július 5. — Mindennek meg van a maga ideje, egy a szénagyűjtésnek is, s mint-hogy a szénát drágább, a trágya jó földet, a jó föld sok pénzt, a sok pénz kényelmes életet (a földmivelőnek); ennél fogva most lévén a szénagyűjtés ideje, beszéljünk a legolcsóbb szénagyűjtésről. Ennek mi most birtokában vagyunk. Értsem az ön lapjában már említett raduczi szénagyűjtőt. Ez egy egyszerű, majd egészen fából kerített gereblye — annyi foggal, mennyit akarunk. Vas csak 10 pft ára kell hozzá. Most még — mivel csak egy pár keresek készített — 45 pft-nál olcsóbban kiállítani nem

lehet. Azonban későbbre 30 pft-ot is fognak készíteni bizonyosan. Egyébiránt nagyon célszerű, elannyira, hogy az angol vas-gyűjtőnél sokkal célszerűbb.

1. Mert oly könnyű, hogy egy lónál több nem kell húzására, — még egy ember is elhúzhajta.

2. Mert ember is csak egy szükséges a gyűjtésre.

3. Sokkal olcsóbb az angolnál, mégis egy felgyűjt annyit, mint két angol — ugyanannyi idő alatt.

4. Fa levőn szerkezete, ha valami törik is, könnyen pótolható; — szóval, bizonyosan minden gyűjtőnek elötte áll. Én ma egész nap gyűjtöttem egygyel. Várakozásomnak tökéletesen megfelelt, s minthogy minden este számolok magamnak, a mai nap egy szénagyűjtővel 30 napszám dolgot egyedül magam végeztem, és 16 pftot meggazdálkodtam vele. Mit mondanak erre a gazda-urak? Én legalább azt mondom, hogy a kinek módja, ideje van, jöjjön ide, én jó szívvel látok mindenkit, és gyűjtési is öt perc alatt megtanítok. A szénaforgató még nem érkezett meg. Végül, ha valaki meg akarja szerezni, én 45 pft-ot megkésztetem, és a megrendeléstől számítva tíz nap alatt küldhet utána, ide Abafajára.

Kiss József,
gazdatiszt.

Sz.-Udvarhely. (Folytatás.) — E tanév végén az iskola népessége — ide számítva a városi kezdő, ugyancsak a tanodaépületben tanuló gyermekeket is — ment 385-re. E számból a kezdő és a más három elemi osztályban vannak 184-en, nevépédig Sz.-Udvarhely városából 82-en, ezenkívül az udvarhelyi ref. egyházmegyéből 76-an, Erdővidékről 8-an, Háromszékről 18-an. Az algyimnasium áll 134 tanulóval, kik közül 17 városi, 50 udvarhelyszéki, 13 erdővidéki és 54 háromszéki. A felgyimnasium és hitani előképző számlál 67 ifjat, s ezek közül négy városi, 21 udvarhelyszéki, 8 erdővidéki és 34 háromszéki. Mely statisztikai rövid kimutatásnak az illető egyházmegyék népességével összevetéséből kitűnik.

1. Hogy az udvarhelyvárosi ref. egyházban a férfimenek minden hatodik tanuló; a városon kívül Udvarhelyszékből pedig a századik, Erdővidékről a százhatvanharmadik és Háromszékről a kétszázhatvanharmadik férfimenek lévő református tartozik ezen intézet tanulói közé.

2. Hogy az udvarhelyi egyházmegyéből — a városiakat is ide értve — szinte kilencszer annyian tanulnak, mint a másfél-annyi ref. lakossal bíró Háromszékről. Mely körülmény egyfelől azt mutatja, hogy Udvarhely városa és vidéke igenis méltó azon tanintézet bírására, melyet dícső elődök itt alapítottak; mert a közelebbi évek alatt ébredt s mindig terjedező jó szellemű fogva, a felsőbb osztályokban is bizonyosan benépesítendő ezen iskolát, ha ez egyébként tanulók nem fogna is nyerni. Másfelől az udvarhelyszéki és háromszéki elemi osztályosok száma közötti ama nagy aránytalanság arról győz meg, hogy Háromszék a kebelében elemi iskolák jobb karbahoztatálal fogva, már is szinte nélkülözhetlen elemi oktatás tekintetében az udvarhelyi tanodát. De

3. már az arány megváltozik az algyimnasiumban, mert ott az udvarhelyszéki és városi tanulók összes számát megközelíti a háromszékiek. S ez csak annak tulajdonítható, hogy Há-

romszéknek nincs algyimnasiuma. Mely hogy mentől előbb legyen, ezt Háromszéknek az udvarhelyi algyimnasiumban tanuló 54, — s az enyeredben, brassóban és egyébütt e számot sokszorosan meghaladó algyimnasiai fiait, és ezenkívül azok, kiket csupán a távolság és a költségek fedezésére tehetlenség gátol el a tudományos pályárai készülettől, hatályosan igénylik: mi szívünkől ohajtjuk, s a dús rónájú Háromszék negyvenötözer helyét hitvallásu lakóinak buzgalmatól bizvást is reméljük.
(Folytatjuk.)

KOLOZSVÁRI NAPLO.

Az évenkénti katonai mustrák 5 cs. k. Apost. Főlsége rendelkezése következtében újból megtartatnak, a midőn minden községnek is szabad leendő a maga panaszát benyújtani.

Gróf Bethlen Sándor hízott angol sertése élve megmérte, nyomott 625 fontot, Tiszta László ur mangalica hízott sertése 475 fontot. Leoltettek: az elsőnek lett hája és szalonnája 280 font, a másodiknak 230. Tehát az elsőnek az elsőlyhoz képest a zsírja — 60, a másodiké + 15; azaz fele nehézségénél az elsőnek kevesebb zsírja volt 60, a másiknak több 15 fonttal.

Rég próbálgatja a photographia által készült képeket rogtan körbe alkalmazni sokasítást végett; végre sikerült a bécsi cs. k. államnyomda-intézetnek oly módot feltalálni, mely által a fényképek minden tő és véső nélkül rogtan körbe tételhetnek — s sokasíthatatnak.

A lajbachi híres gyémánt-árus egy nagy darab álgymántért 3 millió forintot kért, de miután szakértők azt mondták, hogy csak 100 ezer, egy a milliók aligha százra le nem olvadandak, így legalább senkise kérdendi tőle, — hogy hométt örökölte.

A Circus-francias jelentései képekkel szoktak megjelenni, egyiken egy ló, a másikon feje tetején álló ember volt látható; az effélék nem lévén nálunk újság, a publicum őket gyéren látogatta; kapják magokat, az aug. 2-ki hirdetésre egy csomó verekedő embert pingáltak, becületes verekedést mi rég nem láttunk, elmentünk tömegesen! Azok a francziák úgy elpáholták egymást tréfából, hogy jobban se kellett, az árát pedig mi adtuk meg! Adja Isten egészségünkre.

Kimutatása a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet működésének 1858 július havában.

Bevétel:

Pénzkészlet június haváról a pénztárban 374 ft 28 kr. 14 tagtól 32 részvény-díj a 5 fr. 160 ft. Havidíjakban 422 ft 30 kr. Rendkívüli betételek 269 ft 28 kr. Kezelési-díj és kamat 34 ft 23 kr. 8 tagtól visszafizetett kölcsön 1056 ft. Összes bevétel 2316 ft 49 kr.

Kiadás:

20 egyénnek váltó mellett 2224 ft. Kezelési költség 15 ft 36 kr. Összesen 2239 ft 36 kr. Levoava a bevételről, marad aug. hóra pénztármaradék 77 ft 13 kr.

Taufer Ferencz s. k. elnök.

Gelch János s. k. könyvvivő.

Az 1858-ki üstökös, mely Babinet ur állítása szerint nyugatra siet, szept. 5. és 6. földünkhöz legközelebb leendő.

Komárom városában ismét égés volt, m.

A makfalvi szöcs volt e vadászati kirándulások mulattatója; derék puska és teleleményes bohó, ki a vadász-csapatocskát gyakran neveltette meg tréfaival.

Mindenki örömet nevetett szeszélyes ötletein; egy élczett azonban egykor szinte megsiratta.

Kedélyes kirándulást tervezett, s Dózsát lesvadászatra hívta. Az indítvány, mint mindig, úgy most is, elfogadva lón. Kiindultak s a szöcs csakhamar figyelmzetteti Dózsát egy bokor alatt fűlél nyúlra. A puska dördül, a nyúl makogás nélkül fordul fel s Dózsá a martalékhöz siet.

A szeszélyes szöcs mestert ölni kezdte a nevést.

Dózsá a felvett nyulat, hirtelen visszacapta a bokorba, s a következő perczben kétszöcsű fegyverét a szöcs felé hajta! Karikázva zúgott el ez a légben, s a szöcs csak gyors lekukkánásának köszönheté, hogy a repülő puska csak kalapját, s nem fejét sodorta el.

A puska még a szöcs kalapjához se ért, midőn már a heves, de szintoly érzelmes fiatal ember dühös haragját megbánva, rohant fegyvere után.

Látva, hogy nincs baja, felvidultan nyújtá kezét a meghökkenett szöcsnek.

„Barátom! mondá, örömdék hogy nem érte baj, de miután én a nyulat futtában is el tudom löni, nekem többet soha se tomjón ki számlával nyúlbert. Az ily tréfát izzé máson, ki nem oly heves, mint magam.”

A szöcs bocsánatot kért, s az egésztől többé szó se volt.

Felső-Fehérmegye szélén a Rika hegyláncon, néhány rákosi székely kíséretében, ment ki medvére Dózsá 1847-ben.

Csakhamar lövésebe is jött egy izmos medve, s Dózsá fegyvere dördült, a vadállat az

oldalon kezdte lebuczkázni, mig egy terebélyes cser tővének elnyúlva rogyott le.

Egy kis termetű barna, arczu rákosi székely, ki e kalandot nekem maga beszélt el, gyorsan a borzas toportyánhoz rohant, s szórót kezdé simogatni.

A medve e perczben a székely nyakába ugrott, s izmos lábával átölelte őt.

A komé se vette tréfára a dolgot, s derekon ragadta a toportyánférgét, birkozni kezdett vele. A két küzdő földre esett s egymást el nem bocsátva hengergett le a partoldalon.

Dózsá a legnagyobb zavarában volt. Miként mentse meg a kis székelyt, miként löjön a medvére? miután hengerés közben nagy gyorsasággal majd a medve, majd a székely került felül. Hosszas fontolgatásra azonban nem volt idő. Dózsá, bizva szemében és fegyverében, egy sebes fordulat alatt cözbe vette a medvét, a fegyver dördült, s a biztos lövés! szerencsén talált. A medve végsőt hörgött, s a vele birkozó székely mentve lón.

E gyönyörű vadászjelenet feledhetlen az ottani lakosok előtt.

A megmentett székely 1847-ben és 1848-ban is Makfalvára utazott megmentője látogatására, pedig e helység a Rikától jó három napi jársnyira van.

A székely háladálos szokott lenni. 1850-ben is meglátogatta a székely egykori megmentője hajlékát, s midőn ott az anyát gyászban és elhunyt hős fiáért ömlő könyvek közt találta, kiült a székely a hajlék folyosójára, s ott sirt jó hosszú óráig.

Kuküllövölgyi.

VADÁSZKALAND A RIKÁN. *)

Makfalvi Dózsá Lajos, maroszeiki birtokos székely főnemes, ki ifjan a forradalom áldozatává lón, a Székelyföld legkitűnőbb vadászaiknak egyike volt.

Kürtje riadását s válogatott kopói csaholását ezszer zengették vissza Maros- és Gyergyószék havasai. A Kuküllő mentén, hol birtoka volt, ma is sohajtva emlegetik nevét és vadász-kalandját a vadász székelyek, kiknek nem lévén vadászfegyverök, a mult idők kalandjainak elbeszélésével altatgatják szenvedélyüket.

Dózsá egy izenetre futott össze makfalvi udvarába a vidék minden puska székelye s lecsapta kaszáját, kapját, ha ez őt munkában találta. Szultáni firman inkább eshetett volna az illető részről kifogás alá, mint e népszerű vadász egyetlen izenete. Az egy halálos betegség tarthatta vissza a vadászszékelyt, hogy az ily meghívásra rogtan meg ne jelenjen.

Ki valaha Makfalva bércein vadászna, kerítse csak elé ifjabb Fazakas Péter ő kigyelmét, vagy az ottani vadász szöcsöt, kinek nevét megfledtem, fognak ő beszélni eleget azon vadászművekről, melyeknek szemtanúi s részesei valának.

E sorok írójának volt alkalmja a nevezett joles vadásznak több élénk kalandjáról tudomást szerezni, melyek bárha az elefánt, tigris vagy a havasi zergék vadászatának színezetével vagy az angol kopászat gyakran nyaktörő élénkségével nem bírnak is, de mint hazai kalandok, nem lesznek a vadászbarátai előtt érdektelenek.

*) Ezen cikket, mint hazai vadászatunkra vonatkozót, a „Vadász- és Verseny-lap“ idei 12-ik számából vesszük át. Szerk.

hó 28-án 137 ház lett hamuvá, tulajdonosaik kolduská. Egy se volt biztosítva. Bizony, bizony gondatlanok az emberek, mikor az a biztosítás oly kevésbe kerül. Nem lehet eléggé az „erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat” soliditását ajánlanunk, miután oly kedvező helyzetben van, hogy ambar szabályok szerint a kárnak felét rögtön, felét novemberben tartozniék kifizetni, mégis minden kárt, teljesleg — s rögtön fizet.

☞ Az osztrák vasút-társulat júliusban: 281,273 frt vett be. 1. januártól 1858. júl. végéig bevett 7,692,371 forintot, tehát ez évben a múltal 605,751 frttal többet.

☞ A gözhajó-társulat 10375 személyt szállított egy hó alatt.

☞ Bánáth az aratás rosul, Klagenfurtban jól ütött ki. Ne busuljanak a bánátiak, ki segítik őket a klagenfurtiak.

☞ A földterem, kötelezvények két percenttel visszaestek. Úgy kell miert akarja mindenki apróra felváltatni.

☞ Oroszfi Pérgő Czelesztin szép hosszú nyúlt életjének vége van. F. hó 4-én estéli 10 órakor egy hír elengett halálszéllel emlékeztető a heves drámai-játszót, hogy az utolsó felvonás hosszadalmas talá lenni, s legördítő a fennakadt függőnyt, — és az egykor magasztos szenvedélyvel, de nem kevesebb szenvedéssel is küzdött, — nagy zajjal megtapsolt és majd zajtalan, de díjtalan is nyugalmazott színművész a földi gyarló szín helyről a Való örök honába lépett át, hol már színről-színre láthatja a Szép ideálját, s a sok jól eljátszott szerepet élvezze a játékjutalmát. 74 évesnek írja elhunytunkat a gyászlap; tán több is lehetett éveinek száma, s a közkedveségű lelkes férfi csak ez egyre néve nem volt közlekeny, mint-ha reletteget volna a színpadok mögött letelekő „nagy ellenséget” e kényes pontra figyelemzetni. Csöndes legyen a sokat fáradottnak végálmá!

☞ Most vesszük a Sárospataki Füzetek második folyamának második szállitmányát. Az első szállitmány, fájdalom, nem jött meg Kolozsvárra, azért hallgatunk mostanság e derék protestáns és tudományos folyóiratról. Pedig megérdemli az, hogy legalább nevét és címét minél gyakrabban emlegessük, mert már is igen jó nevet szerzett magának és jogcímét arra, hogy minél többek kezén forogjon. A többszöri emlegetés talán még általánosabb részvételt gerjeszthet e becses folyóirat iránt, melyet protestáns világiak nem kevesebb haszonnal olvashatnak, mint az ugynevezett „belső emberek”, a kiknek tehát mulhallan tisztok volna belsejökbe szedni az ilyen drágagyöngyöket. A jelen füzet tartalma is nagyon dúsz. Egyháziasság, Simon Józseftől. Népiiskolai tervezet, Árvai Józseftől. A szeptemberi evangéliumi szövetséggyűlés, Tiszától. Jéna, Vályi Páltól. Magyar protestáns egyház történeti kútforrás I. Nánási emlékirat, közli Varga Lajos. II. Szikszói emlékirat, közli Erdélyi János. Protestáns Lelkészi Társ, s több más könyv ismertetése. Protestáns világkrónika — nagyon érdekes része a Tárczáknak stb. Az előfizetést intézhetni Sárospatakra a szerkesztőséghez, vagy Pestre Ráth Mór könyvkereskedéséhez. Egy évre postai küldéssel 6,— félévre 3 forint.

☞ (A denevér.) — „F. G.” a denevérről, mint a mezőgazda jöltévjéről következőket közöl. Ez is a rovarpusztító hasznos állatok közé tartozik; azon rovarokkal él, melyek éjjel bujnak elő s egyéb rovaroktól megzsabadultak. Különösen a bucsushernyó, melynek pilléje éjszaka jár, szokott elszaporodni ott, hol a denevért kiűrik vagy kivész. A bucsushernyó nemcsak az által veszedelmes, hogy a fák zöldjét leeszi, hanem az által is, hogy testének szőre az állat bőrének redőjébe, avagy száján át gyomrába jutva, számtalan gyuladást okoz; ha csak megmássa is az ember bőrt, nyomán azonnal viszketeg daganat keletkezik. Hagyjuk azért életben a denevért, kivált pedig télen, midőn megmerevül, legyünk irgalommal a gyarló iránt, majd ha tavaszkor fölébred, nem lesz halálatlan s az ártalmas rovarok pusztításában segíti fog.

☞ Pályázási hirdetés. A magyar Gazdasági-egyesület f. é. július 7-kén tartott igazgatóválasztmányi ülésének határozatából a következő gazdasági kérdésekre pályázás nyitatik, u. m.: I. A múlt évben nm. báró Sina Simon ur hazafüi adományai alapján hirdetett, de meg nem oldott procentuális kérdés a volt föltételek mellett ezenen újból kihirdetettik: „Allodialis birtokainknak tulajdonolag nagyobb része, alkalmasok bérlők hiánya s egyéb körülmények miatt, maiglan is gazdatisztok által kezeltetvén: adassék elő a procentuáció az azon módja, mely mellett, egy részt a földesur biztosabb s nagyobb jövedelmet, más részt a tiszt hasonlag kedvezőbb helyzetet, egy szóval a jószág mindkét félnek, s így az országnak is javára, a tőkének, minden veszélyeztetés nélkül, magasabb értékesítést találhasson. Ezen rendszernek elvi megalapításán kívül, megkívánatik az iról, miszerint az alkalmazást, a keresztulvitelt, először egy önálló egyes gazdaságban, azután pedig egy, men-

nél több gazdaságból álló uradalomban eszközölje. Legjobb mindenestre, ha az író magának e célra, egy valóban létező gazdaság- és uradalomnak konkrét viszonyait foglalja el alapul.” Dij: 50 arany. II. „Készítessék egy, Magyarország viszonyaihoz különösen alkalmazott erdészeti tudományos, magyar nyelvű irt tankönyv, mely a szükséges segéd-tudományoknak figyelembevételével, mostani színvonalához mérten, egyszerű világos stílusban legyen írva.” Dij: 100 arany. III. „Készítessék egy, Magyarország viszonyaihoz különösen alkalmazott gyakorlati erdészeti kézikönyv, mely egyszerűen kiterjedt homokos, s egyéb — fával beültetendő — téreink irányában a gazdasági fatenyésztést is magában foglalva, egyszerű világos nyelvűen írva, az erdőművelés- és faültetés gyakorlatilag foglalkozó embernek biztos vezetőforrással szolgálhasson.” Dij: 100 arany. IV. „Készítessék egy gazdasági gépészeti kézikönyv, mely a gazdaságban hasznosan alkalmazható, mindenféle gép és eszméletét, szerkezetét, hatását és alkalmazását, egyszerű világos nyelvűen, kérdések- és feleletekben adja elő, kiterjeszkedve a gépnek minden részére, például: mi a cséplőgépnek a dob? minő arányban kell lenni a különféle fogas-kerekeknek egymáshoz és a dobhoz? stb.” Dij: 40 arany. A pályairatok a szokott mód szerint, idegen kézzel írva, a szerző nevét rejtő jelígyés levelkék kíséretében, a magyar Gazdasági-egyesület titoknokai hivatalához címzve küldésének be. A jutalomdíj, a kívánatnak legjobban megfelelő pályaműnek, kompetens szakértő férfiak közremunkálásával fog odaítélteni; a jutalom azonban csak a munka megjelenésével adatik ki. A pályairatok beküldési határideje jövő 1859. év július hó utolsó napja. Megjegyeztetik végül: hogy a jutalmat nyerdő munka, a szerzőnek tulajdona marad. — Pesten, 1858. július 18. — a magyar Gazdasági-egyesület nevében: gróf Károlyi István, elnök.

KÜLFÖLD.

Franciaország. — A conferentia 13. ülése júl. 30-án lón megtartva. A tárgyalások több óráig folytak. Nem igen hiszik, hogy a szervezési munkákat aug. 15-keig be lehessen fejezni. A tárgyalások még nem mentek át a hajózási okmányra, hanem a fejedelemségek sarkalatos törvényeinek néhány pontja, s a Walewskzi gróf által kidolgozott szabályzat volt még a napirenden. Különösen e három kérdés volt fejtegetve: birjon-e a szultán veto-val a hospodár-választásnál? a moldovai és oláhországi hadsereg zászlója, a kettő egyesülése esetében, hordja-e a török szuzeránitásnak valamely jelvényét, s ha Moldova-Oláhországban zavargás ütne ki, a védhatalmak avatkoznak-e be vagy a porta?

— A la Manche megyei főnök, valamint a cherbourgi alfőnök parancsot kaptak Párisból, hogy magokat a kormány-nyal egyetértésbe tegyék azon elővigyázati rendszabályokra nézve, melyek az udvarnak Cherbourgban mulatása alatt életbeléptetendők. Némi aggályt táplálnak Jersey és Guernsey közelsége miatt. A párisi rendőrségnek természetesen sok ügynök lesz jelen Cherbourgban. Az idegenek beszállásolása és ellátására tett előkészületek valóban nagyszűretek. A gyűlekezés rendkívüli lesz. Még a diplomácia is ujság-vágyat mutat. Azt hiszik, hogy Hubner báró és Hatzfeld gróf is elmennek Cherbourgba; a kölni lap szerint legalább most megint mindkettő hivatalos.

— A francia felhivatalos lapoknak szintugy zokon esik, miért nem adtak nekik a törökök méltó okot arra, hogy kényők szerint huzhassák meg a vészharangot a porta felett. Azt csakugyan nem akarják elhinni, hogy nem a törökök voltak volna a megtámadók. Elég az hozzá, hogy a „Constitutionnel” júl. 29-éről az egész 3000 főnyi emberrel történt támadást pusztá verekedésre zsugorítja össze. A jegyzék, mely, a mint gyanítják, a külügyminiszteriumból került, így hangzik: „Két nap óta híre járt, hogy a törökök és montenegroiak közt komoly összeütközés történt. Különböző távirati tudósítások a fegyvernyugvás ezen megszegését majd a törököknek, majd a montenegroiaknak tulajdonították. Mi azt hisszük, hogy a ma érkezett szabatosabb értesítések ezen tudósítások fontosságából sokat elvesznek. A mit a sürgönyök ko-

moly összeütközésnek neveztek, nem volt egyéb a két táborbeli katonák közötti pusztá veszekedésnél.” A Havas-féle „Correspondance” szerint az ütközet a két részről csatározók lövöldözéseinek maradt, a kik nem főnökeik parancsára, hanem önszakállukra, s esetleges körülményeknél fogva kaptak össze.

Júl. 29-ről a rendes tudósítások azt mondják, hogy a raguzai határszabályzó bizottmány f. hó 20-án egybegyűlt, s azonnal munkához kezdett; júl. 31-éről pedig ezt jelenti a táviró: A „Moniteur” egy jegyzéket hoz a dseddahi gonosztevők elleni rendszabályokról. Szerinte Anglia és Franciaország azok végrehajtása iránt Törökországgal egy-értelműen vannak.

— Napoleon herceg az ő algiri miniszterségét oly rendszabályokkal kezdi meg, a melyek méltán verik fel az alvó figyelmet. A herceg-miniszter szembeütőleg kap az alkalmon, hogy szabadelvű érzületét láttassa, s habár azt csupán Algirra nézve érvényesítheti, önkint érthető, hogy Franciaországra se maradand hatás nélkül. A hg. először is egy rendeletet adott ki, mely Algir főkörmányzóitól elveszti a hatalmat, valakit, legyen az francia vagy arabs, törvényes eljárás mellőzésével, csupán önkényből internálni. És másodszor a hg.-miniszter korlátozza az arabs bureauk hatáskörét, elvéve tőlök a jogot, az általuk elítélteknek fogsággal önkényserűt büntethetése nézve. A rendszabály valóban merész, mert az egyszerre elveti a katonai uralomnak egy oly kiváltságát, melyet a császár kormánya eddigelé nem merészelt illetni, noha mindenki ismerte a nevezett bureauk önkényes eljárását, a borzalmas nyomást, s embertelen hurczolatásokat, melyekkel a soldateska az arabokat kivált, de még az európai bevándoroltakat is sújtja és sanyargatja. Általános remélik, hogy e humanus rendszabályok, melyeket Napoleon hg. Algirra nézve rendel, csak első sorát képezik hasonló intézkedéseknek Franciaországra nézve is.

— A conferentia 12-dik ülésében a fejedelemségek ügyét lényegében eldöntötték volna. Az eredmény fővonásokban imez lenne. A román nép maga választaná a maga hospodárját élethossziggi tartammal; ezen feljül léteznék két gyűlés, Moldovára nézve husz, Oláhországra nézve tizenhat tagból álló; továbbá lenne két hadisereg, s ezért két zászló is, de egy közös főparancsnok alatt, kinek felváltva moldva és oláhországi tábornoknak kellene lenni, — első ízben moldvainak; végre lenne egy közös semmisítő-törvényszék és egy központi bizottmány; mely tizenhat tagból, állna kik közül nyolcat a hospodárok neveznének ki. Ezek a diplomaták nagy lélekkinba került egyezkedésének szüleménye. E szerint a két ország szigorú elkülönöztsége megszűnend, de a nélkül, hogy azok egy állam-testté fornának egybe. És e féleleven-félholt mű napvilágra jöttének fő elősegítője, mint írják, Poroszország volt, melynek meghatalmazottja, magok a diplomaták hámulatára, tartózkodó állását rögtön elhagyva, az unionistákhoz szegődött; és segélyével sikerült aztán gróf Walewskinek a közös senatus és főtörvényszéken kívül a közös főparancsnok intézményét is keresztül-vinni. Azonban felő, hogy ezen quasi-unio által a románok között inkább a tartományi féltékenykedés és visszavonás csirája leend elvetve, mint az egyetértés előmozdítva.

— Az „Ind. belge” írja: „A st. etiennei elfogottak ügyében vizsgálatot még mindig fátoly borítja. Azt állítják, hogy a lefoglalt, s durranásra kész bombák száma huszonhárom; ezen borzasztó rombolási művek fölfedezését még szomorúbb teszi azon körülmény, hogy a jan. 14-ki ügygyel ellenkezőleg, a jelenlegi ügyben francziák compromittáltak magokat s hogy az idegenek bűnrészessége eddig legalább nincs megállapítva, mig az ezelőtt hat hónappal az operálás előtt kiontott vér

miatt a felelősség egyenesen az idegenek-re hárult, s Franciaországban a vád alig terjedt ki valakire.”

— Anton elli bihornok a párisi conferentianál lépéseket tett volna a végett, hogy a francia csapatoknak Romából Civita-Vecchiába való eltávolítását kieszközölje. Egyébiránt a francia nem siet ki Romából, nincs török a hátunkon, gondolja magában.

Törökország. — Raguzából jelentik, hogy miután júl. 26-án még némi jelentéktelen összeütközés történt a montenegroiak és podgorizaiak között, most már tökéletes csend állott be. Mindkét fél visszahúzódott saját területére. Az ezen összeütközések fölötti hivatalos tudósításokat, mint azok a porta hercegovinai biztosá Kemal effendihez érkeztek, az „O. D. Post” dalmatiai levele ekként adja elő:

„Júl. 3-án egy tábor nizam-csapat és 400 albaniai önkénytes érkezett Podgorizába az ottani helyőrség erősítése végett; ezeket 17-én batárszolgálatra rendelék. Azon hirre, hogy az önkénytesek közt a montenegroiak által Konstantinápolyban orozva legyilkolt Zuza, Danilo hg. egy unokabátyjának atyja is van, a senatus elnöke azonnal erős csapatosztályokat küldött a határra, attól kellően tartania, hogy a legyilkoltak atyja, vérboszút kívánván gyakorolni, a Berdában és a Lissanska-nahiában fölkeltést fog Danilo ellen megkísérteni. 23-án a montenegroiak megtámadták egy husz emberből álló őrcsapatot, s megszalaszták azt. Ennek folytán a törökök 24-kén megkettőztették az őrcsapatot Spus felé; ez összecsapott a montenegroikkal és előnyomult egész Formakig. Ennek híre eljutván a Moratsa völgyébe, a piperii néptörzs azonnal fölkelt és a törökökhez csatlakozott. Ali pasa 25-ikén, miután az egész őrvonal fel volt riasztva, ismét visszavonta csapatait, és pedig egyetértésben Vukotits senatorral, ki a montenegroiak kicsapongásait nagyon rosszalta. A futár elindultakor 26-án az egész határon ismét a legmélyebb csend uralkodott, mert mindkét fél új legénységgel váltatta fel a határcsapatokat.”

Anglia. — A „Chronicle”-vel egy-két angol lap az angol sajtónak a francia invasiótól való félelmét alaptalannak nyilvánítja; annyi csakugyan igaz, hogy Cherbourg hatalmas erődítményei könnyebbé tettek egy francia betörést, mint régen lett volna, — s csoda-e, ha az angolok a nagyobb lehetőséget rossz szemmel nézik? A királynő látogatása azt mutatja, hogy e lehetőséget nem nézik valószínűségnek.

— A híres gazdász Mechi szintén nyilatkozik a Temze büztelenítési terv felett. Ő, ki a folyó trágyával az első sikeres kísérleteket téve, megfoghatatlannak, sőt eszéyletlennek találja, hogy London piszkát nem akarják értékesíteni. A véleményező gazda e folyadék-mocsok értékét több millió font sterlingre becsüli, melylyel a főváros közelében miveletlenül heverő sok tért paradicsom-szépségűvé lehetne átváltoztatni, s arra mindössze is hat esztendő elegendőnek vél.

— A királynő a „Globe” szerint auguszt. 4-kén d. u. 3 órakor fog Osborneban hajóra ülni és csupán két hadihajó, valószínűleg a Royal Albert és a Renonn, fogja Cherbourgba elkísérni. Sohase volt szándék, ő felségét nagy hajóhaddal kísértetni. A hajóraj ezenfelül öt yachtból fog állani, négy az admirális ladjai és barátjaik számára, továbbá az Urgent csapatátíró hajóból a számos tiszték elszállásolására. — Az alsóházi tagok közül, legfeljebb százötvenen kísérik el a királynőt Cherbourgba.

— Az „Univers” szerint lord Redcliffe azért megy Stambulba, hogy ott a szultánnak bizalmas tanácsaival szolgáljon.

Németország. — Frankfurtból júl. 30-án távirják: A szövetséggyűlés tegnap ülésében a holsteini — és a végrehajtó-választmány a dán választ ki nem elégtőnek nyilvánítani, és a végrehajtási eljárást elrendelni indítványozta. Ezen indítványra a szavazás tizenhárom nap mulva fog bekövetkezni.

Ázsia. — Indiában példátlan hőség uralkodik. Sir Colin Campbell az égalj következtében beteg lett. Azon fölkelőkön kívül, kiknek a menekülés sikerült, minden más Gwaliorban talált lázadó kivezetetett.

A kínai császárt aligha Pekingben fogják találni a keresztény szövetségesek; mert a „mennysorság ura“, minthirlik, már Mongoliában ütötte fel sátrát. Régi fogása a kínai udvarnak, hogy a barbarokali találkozászt kikerülhesse.

Amerika. — Egy amerikai lap. III. Napoleonnak azon tanácsot adja, hogy Haiti szigetét ismét hódítsa vissza, mint a melynek feladása a francia directorium részéről különben megbocsáthatlan hiba volt. E lap szerint az amerikaiaknak nem lenne semmi ellenvetésük e hódítás ellen, ha aztán Franciaország se hánna, hogy Cubát az amerikaiak elfoglalják. Azonban kettőn áll a vásár, s Spanyolország-nak éppen nincs semmi kedve e győgyöt nyakáról elvetni, sőt inkább új hódításról gondolkodik. Mint újabb írják, O'Donnell hadjáratra készül Mexicó ellen. Aligha leendő sikere a magas hidalgói törekvésnek.

Utahból jun. 18-ról kelt tudósítások szerint, Cumming kormányzó, a

békebiztosok, s a mormon felekezet fejei a következő pontokban egyeztek meg: a csapatok ellenállás nélkül vonulhatnak be a városba; a polgári hivatalnokok minden háborítás nélkül végezhetik tisztüket; az ország törvényei számára föltétlen engedelmesség követeltetik, s a korábbi vétések nem esnek semmi nemű büntetés alá. Valamennyi ház, kivéve azon egyet, melyben a mormon kormányzó és családja lakott, el volt zárva a polgári tisztviselők és idegenek előtt, kik is kénytelenek voltak kocsijokon vagy a földön halni.

UJ POSTA

Az angol parlament ülései aug. 2-án délből királyi biztos által bezárattak. A trónbeszéd azt hiszi, hogy a külföld irányában jelen viszonyoknál fogva bizalomtellenes lehet a békefenntartására tekinteni, és a párisi értekezlet elé terjesztett különféle kérdések kielégítő megoldását teljes biztossággal remélhetni. Indiában a béke nem sokára helyre álland.

A „N. Pr. Ztg.“-nak írják: az angol királyt ötésk két hadihajó fogja kísérni, s mint tudni akarják, ő felségének azért kelle felhagyni egy tekintélyes flotta

kíséretével, mivel okok léteztek azon aggodalomra, hogy az angol matrözoknak nagy kedvök volna a francia matrözokkal verekedésre. Értésültek ugyanis arról, hogy bujtozások történtek oly célból, hogy az angol matrözok által botrányos jelenetek idéztessenek elő a cherbourgi kikötőben. I. Napoleon szobra Cherbourghan nem az eredeti terv szerint, t. i. Anglia felé fenyegetőleg mutató ujjal, fog felállítani. A császár nyugatfelé fog nézni, s a kikötői művekre, mint saját teremtményére mutatni.

A francia belügyminiszter szörnyű kegyes voltában az angoloknak megengedte, hogy Cherbourghan utlevél nélkül szállhassanak ki; csakhogy az illető hajóskapitány, midőn kiköt, utasai jegyzékét köteles a hatóságnak beadni.

A török-horvátországi folkelés elnyomoltnak tekinthető. Hogy mily iszonyokkal jár az ily polgári-féle harc, bizonyítja az „Ag. Ztg.“-nak majdnem hihetetlen közlése, hogy a jul. 21-ki harc alatt huszonhat keresztény helység lőn minden készleteivel együtt a lángok martaléka, s a mi legborzasztóbb, a hátramaradt aggok, nők, és gyermekek nyomorult viskókban bennétek.

Bombayból jul. 3-ról érkezett tu-

dósításokrészleteket hoznak Gwalior bevételéről, s azt látszanak mutatni, miszerint ezáltal a felkelők üldözésére minden intézkedés megtörtént, hogy magokat többé újra össze ne szedhessék. A gwaliori várda jan. 20-án vétetett be, miután az angolok az előbbi nap a várost foglalták el. Jelenlik, hogy Hope Grante Luknón túl né-mely előnyöket vívott ki az ellenségén és hogy azt a Gográn túl üldözte.

A főkormányzó amnestiát adott ki, melyből csak a gyilkosok vannak kivéve. A hatás még nem volt ismeretes.

Luknóból jun. 7-én kelt levél szerint a híres Nana Szahib elfogatása hivatalosan jelentve van. Ez nagy csapás volna a fölkelőkre nézve. De a hír még valósulást vár.

Chinából a peihoi erődköböl a francia admiral jelenti, hogy máj. 21-én egy alsóbb rangú mandarin jelent meg, s értesítet őt, hogy a császári biztosok az erőd bevételét Pekingbe je jelentették, és új békealkudozások végett utasításokat kértek.

Bécsi börze. — Auguszt. 3-dikán. Erdélyi urbéri papir 81 $\frac{3}{4}$. Magyar urbéri papir 82 $\frac{3}{4}$. Nemzeti kölcsön 83 $\frac{17}{16}$. Arany 7 $\frac{1}{8}$. darabja 4 frt 50 $\frac{3}{10}$ kr) Ezüst $\frac{1}{8}$.

Felelős a szerkesztésért BERDE ARON.

Urbérkárptóliási tüke utalványozás.

A kolozsvári es. k. megyei törv. után b. Nalácz Jozsefna gr. Bethlen Olivérnének szász-keresztény f. f. üg. egerbegyi, m. nagy-csányi b. u. 18450 ft 55 kr., — Vass Daninak rödi b. u. 219 ft 24 $\frac{1}{2}$ kr., — gr. Teleki Samu Ferencnek erdőcsinádi b. u. 6222 ft 11 $\frac{1}{2}$ kr., — sáromberki, m. gerebenesi, m. uraiji, a-répai birt. u. 16732 ft 10 $\frac{1}{2}$ kr., — Kozma Istvánnak

m. kapusi b. u. 4159 ft 20 $\frac{1}{2}$ kr. urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. szept. 25-ig. Tárgy. nap nov. 29-dike d. e. 9 órákor.

A kolozsvári es. k. megyei törv. után Zámbo Lajosnak alsó-földi, farnasi, laputakaji, magyabikajai nagy-petrii, tamásfalvi, topa-szentkirályi b. u. 4449 ft 9 $\frac{1}{2}$ kr., — Zámbo Lajos és Daninak argyasi b. u. 98 ft 18 $\frac{1}{2}$ kr., — Gracza Borbára Horváthi Dánielének kalota-szentkirályi, közép-földi, m. kereki b. u. 2359 ft 11 $\frac{1}{2}$ kr., — Kozma Istvánnak buzai, ezentei birt. u.

1584 ft 6 kr., — Zámbo Lajos, Dani s Klára Guthi Miklósnak magyar-bikajai b. u. 226 ft 2 $\frac{1}{2}$ kr. urbéri kárp. tüke és jár. utalv. A köv. beadand. szept. 25-ig Tárgy. nap nov. 27-ke d. e. 9 órákor.

A kolozsvári es. k. megyei törv. után Bohatzel Jánosnak m. újfalvi b. u. 93 ft 20 kr., — özvegy gróf Petky szillett Asp. Elizának m. bódóni, m. keménytelki b. u. 4998 ft 35 $\frac{1}{2}$ kr., — Zámbo Juliánna Bors Albertné, Zámbo Rózsa Geisler Antalnak n. okosi, szurduki, f. pederdi, p. egressi, magurai, m. sz. jakabi,

m. örkei b. u. 8504 ft 29 kr., — b. Josinezy Miklós. nak 6-decsi, ideespataki, disznajói, hudaki b. u. 8518 ft 15 kr., — báró Jósika Samu, Lajos és Jánosnak, Antonia b. Bornemisza Jánosnének, s Jozsefina b. Horváth Jánosné örököseinek budatelti, lomperthi b. u. 9023 ft 7 $\frac{1}{2}$ kr. urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. szept. 25-ig Tárgy. nap dec. 1. d. e. 9 órákor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(449)

(4—12)

MOLL SEIDLICZI POR.

Az utolsó párisi világkiállításán a hivatalos Wiener-Zeitung szerint minden hasonló házi orvosszerek felett **egyes-egyedül jutalom-médallere.** s a nemzetközi bíróság ezen souverain ítélete által megczafolhatlan bizonyítvány van adva arról, hogy ezen készítmény minden kül- és belföldi ily-szerű készítményeket jóságával és becsességével felülmúl.

Egyedüli központi szállító raktár: Bécsben a Gólya czimerű gyógyszer-tár, Tuchlauben, a Wandl-hotell 1 szemből.

Egy bepecsételt satul ára: **1 ft 12 kr p. p.** a melyhez pontos haszná-lásmódi utasítás van mellékelve, különböző nyelveken

Főraktár Kolozsvárra: RITTER TRAUOGTT özvegye gyógyszer-tára, b. Monostoruiczában, Szászvároson SPECH gyógyszerésznel. Besz-terczén SZONGOTT, Déván BÜCHLERNEL.

Ezen Seidlitz-porok, melyeket mindenütt számtalan példák és hasznos ta-pasztalás oly hasznosaknak talált, hogy azok híre a birodalom határait túlszá-nyalta. Hogy MOLL-féle Seidlitz-porok minő gyógyszerrel bírnak jelesen a gyó-morhajokban és szorulásokban, hogy minő segélyt nyújtv a májbajok-ban, szorulásokban, aranyérben, szédülésben, szívdobogásban, vértululásban, gyomorgörésben, nyálkakörságban s különböző női betegségeken, azt megál-lapított tények bizonyítják, és számtalan ingerlékeny személyeknek nyújtott lényé-ges könnyűlést és új telterőt ezen szerek okos használata.

Ugyan ott mindig kapható: Csuka-máj olaj (Darrsch Leberthran-ölh).

Valódi stíriai fűnedv, melibetegék számára.

Kapható Kolozsvárra Kozák Eduárdnál.

E valódi stíriai növénynedv egyedüli készítője, gráci gyógyszerész Purgleitner J. figyel-mezteti a t. cz. közönséget, hogy azt ne tévessze össze, a kereskedésben ugyanazon név alatt elé-jövő más gyártmányokkal.

E valódi stíriai fűnedvet árulják fehér üvegből készült palackokban, melyek felül kúposan vékonyulnak és önkupakkal vannak gondosan bedugaszolva. Mind az üvegen, mind pedig a ku-pakon rajta van e bélyeg: „Apotheke zum Hirschen in Gratz“ és e betűk „JPA“, azon kívül az üvegre ragasztott jegyen a készítő neve van aláírva.

Raktáram Kolozsvárra, KOZÁK EDUÁRD „Katoná“ czimű fűszerkereskedésben.

(490)

(2—3)

Kölesön.

A kik a bécsi es. k. nem-zeti bankból jöszágaik vagy házaikra bizonyos mennyiségű, **6 vagy 10** évre is avagy törlesztésre (amortisatio) pénzt akarnak kölesön fölvenni, azok e tekintetben méltóztassanak hozzám fordulni, a ki ezt a leg-mérsékeltőbb illeték mellett bi-zonyosan megszerzem.

LUTTIG LI OT,

Bécsben, belváros, zsidó-utca, 505. 506.

(491)

(2—3)

EGY TAPASZTALT GAZDA, a ki iskolákat végzett, és azután 15 évig gazdaságot folyta-tott, nötelen ember, a kül- és bel-gazdaság minden gyakorlati oldalát ismeri, és tudja, kiván valahol alkalmazást nyerni.

Bővebb felvilágosítást ad a szerkesztőség.

(480)

(5—12)

STEIN JÁNOSNÁL Kolozsvárra, és WITTICH JOZSEFNEL M.-Vásárhelyt kapható: **Nagyobb és kisebb (tárczába való) hasonlítás és pénz-átváltási táblák** tekintettel a folyó évi november

elsőjétől kezdve forgalomba jövő új és régi pénznemekre.

Ára e czélszerű tábláknak 3-tól 6 kr p. p.

(424)

(8—8)

Stein János-nál Kolozsvárra és Wittich József-nél M.-Vásárhelyt kaphatók: Legújabb és leghasznosabb

MÉHESZ KÖNYV,

több évi tapasztalás után írta Korbuly János. Ára 12 kr.

Az erdélyi gazda

kézikönyve,

a gazdaságot alaposan tanulni igyekezők számára. Ára csak 1 forint.

VAJDA DÁNIEL ily czimű munkája: „Borá-szati közlemények a magyar pinczegazdaságt mezejéről“, egy könyvmatu táblával. Ára füzve 1 ft 45 kr ezüstben.

SELYEM ÉS PERFA

tenyésztésre.

Írta: VÁRADI SÁMUEL.

Egy köre metszeti táblával, ára: 24 kr p. NEMZETISÉG. Írta Mocsári Lajos. Ára: 1 ft 48 kr p. CZIGÁNY adomák. Közli Vig Dezső. Ára 24 kr p.

Stein Jánosnál bizományban megjelent és minden könyvtárban kapható: Hóry Farkas KÖLTEMÉNYEI.

Ára füzve 2 frt, kemény kötetben 2 frt 20 kr diszkotetben 2 frt 50 kr.

Tartalom:

GENRE-K.

Új ipar-ág. Szűcs Pál gazda. Berkő Ferencz. Politicus egyházi. Aladár és Örsze. Dóri András tana. A jégvári eklésia. A molnár és csaplóros. A harangozó. Az itélet. Tyúkdóti Tóbiás. Miksa úr. Farsáng jután. A lehűtött szerelem.

BALLADÁK.

Nemes vetély. Pálffy Miklós. Hunyadi kormánybója. Gálffy János. A fekete ember. A szép alispánné. Az aránykereszt.

KÖLTŐI BESZÉLYEK.

A rabló. Az árva. Nyárlak és Veres Gyuri. A vörös kereszt. Bító-domb. A kis páztor.

SATYRÁK.

Fiam-uram. Griseldis. Szerelmes. Bódi Peti tapasztalása. Magas költészet.

NÉPDALOK.

I.—XVIII.

NÉPRÉGÉK.

Hódító Kis Sándor. Az aranysejű halász. VEGYÉSEK.

Baborek. Életkép. Három szemár. Bácsu. Néphym-nusz. Napszámos estinája. 1856 aug. 11-ke. Jókai Mór-hoz. Tómpálhoz. Mihály napján 1856. Kis sám halálán. Szép kis anygal. Év végén. Új-éve. Kötaj. Borda. Kis leány. A haldokló nagypa. Kilyén Ferenczhez. A kop-

pantó. Legeslegelső. A koszorú. Gyász-genre. Szerelm és vajas kenyér. Bölesdál. Nömlöz. A temető. Számolat. A sorssal. Még egy olyan. Poetico-prosa. Fő-fajás. Életalkony. Petőfű. A vén földmies. U. L. barátom kórágymál. A legkisebb Dózsához. Farsáng. Az erény. A koldusbot.

(493)

(1—3)

Edictum.

A zilahi es. k. kerületi törvényszék ezennel közhírré teszi, hogy a sárospataki ev. reform. főiskola-hoz tartozó, Kraszna és Boján helységek határában fekvő s a m. jul. 5-kén kelt edictum-ban már körülményesebben leírt javaknak ön-kénytes és nyilvános árverése, az illető felha-talmazott Tóth Sámuel kérelmére f. évi auguszt. 8-ról október 5-re d. e. 9 órára téttetett át.

A részvenni kívánók tehát az irt napon je-lenjenek meg Krasznán a község házában.

A cs. k. kerületi törvényszék tanácsából

Zilah, aug. 2-kán, 1858.

Fillenbaum m. k.

(494)

(1—3)

Eladó orgona.

Egy kised ORGONA minden hozzávaló szer-zámokkal eladó. Értekezésheti eziránt a Dr. Pa-taki ur piaczori házánál földszint a tulajdonosnál.

(492)

(2—2)

Egy a kereskedő-pályára magát alkalmazni kívánó fiatal keresetlik, a Horváth Miklós fűszer- és bőr kereskedésbe Kolozsvárra.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda Nyomdájában.